

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003692

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-12-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: 08.01.2025 р. №03

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Андрущенко Олеся Петрівна

2. OLESIA P. ANDRUSHCHENKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-1759-1166

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 19-12-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7163

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.01

Тема дисертації:

1. Права людини: глобальний та цивілізаційний контексти.
2. Human rights: global and civilizational contexts.

Реферат:

1. У дисертації досліджується філософське та історичне підґрунтя еволюції поняття «права людини». Характеризуються концепції прав людини як з точки зору природного права, так і з точки зору позитивізму, підкреслюючи значущість правового закріплення прав людини в міжнародних документах та національному законодавстві. Зазначається, що розвиток концепції та теорії прав і свобод людини відбувався тривалий час і має особливості в різних регіонах світу. Автор розглядає еволюцію прав людини, починаючи з їх зародження у XVII–XVIII ст. до сучасних концепцій четвертого покоління прав, пов'язаних із науково-технічним прогресом. Дослідження прав людини, що враховує історичні, соціальні, економічні та культурні аспекти, здійснюється за допомогою різних методів, включаючи діалектичний метод, правову герменевтику, метод порівняння, індуктивний та дедуктивний підходи та інші. Ці методи забезпечують достатню глибину розуміння правових текстів та соціокультурної реальності їх появи, допомагають зрозуміти еволюцію прав

людини та їх взаємодію з демократичними цінностями на різних етапах історичного розвитку. У XXI ст. глобалізація та інформаційні процеси суттєво вплинули на сприйняття соціального середовища, а демократія залишається основною цінністю, незважаючи на проблематичність реалізації демократичних принципів на практиці. Зазначається, що у рамках європейської інтеграції Україна прагне досягти високих стандартів демократії, орієнтуючись на європейські цінності, такі як права людини, верховенство права та інші демократичні принципи. Встановлено, що сучасна цифрова епоха, що характеризується поширенням інформаційних технологій, впливає на розвиток демократії та глобальної економіки, створюючи нові можливості для громадянського суспільства та державного управління. Сучасні дослідження здебільшого акцентують увагу на цифрових правах людини, що виникають у контексті швидкого розвитку технологій. У дисертації підкреслюється значення захисту прав людини та свободи слова у сучасних умовах розвитку цифрових технологій, у тому числі в умовах інформаційних війн і криз. Обґрунтовується, що уряди окремих держав та міжнародні організації повинні забезпечити доступ до достовірної інформації та ефективно протидіяти дезінформації, що має особливе значення в умовах конфліктів, як це було продемонстровано під час агресії РФ проти України. У роботі показано, що правові системи, хоча і мають загальні риси, поділяються на підгрупи, такі як романо-германська, англосаксонська та релігійна, кожна з яких має свої особливості в захисті прав людини. Ці системи включають комплексні правові норми, які стикаються з певними викликами, такими як бюрократичні перепони та тривалі судові процеси. В Україні, де правова система є кодифікованою, удосконалення правових інститутів є актуальним для зміцнення правової держави. Судова практика в романо-германських системах важлива для забезпечення справедливості, хоча її вплив і роль у формуванні права і реалізації прав людини відрізняються від англосаксонської системи, де прецедент є головним джерелом права. Водночас релігійні правові системи, зокрема в ісламських країнах, зіткнулися з викликами гармонізації релігійних норм з міжнародними стандартами прав людини, що робить ці питання критично важливими в контексті глобальних правових трансформацій. Встановлено, що регіональні системи захисту прав людини демонструють різноманітність підходів у різних частинах світу, які ґрунтуються на історичних, культурних і політичних особливостях регіонів. Європейська система, заснована на Європейській конвенції про права людини та Європейському суді з прав людини, виконує ключову роль у захисті прав громадян країн-членів Ради Європи. Американська система захисту прав людини, що базується на Американській декларації прав і обов'язків людини та Американській конвенції з прав людини, включає як громадянські, так і соціально-економічні права, і має унікальні інструменти правозахисту. Африканська Хартія прав людини і народів намагається врахувати специфіку континенту, включаючи права на антиколоніальну діяльність і самобутність. Арабська Хартія прав людини, хоч і має значні нововведення, стикається з критикою за обмеження прав і вплив релігійних норм. Азійсько-Тихоокеанська система, зокрема через Азійську Комісію з прав людини та ініціативи національних інституцій, відображає різноманіття правових систем і культурних контекстів. Кожна з цих систем демонструє, як регіональні особливості впливають на розвиток і реалізацію прав людини, а також важливість адаптації міжнародних стандартів до локальних умов задля забезпечення справедливості та рівності.

2. The dissertation explores the philosophical and historical foundations of the evolution of the concept of "human rights." It characterizes human rights concepts from both the natural law and positivist perspectives, emphasizing the importance of the legal codification of human rights in international documents and national legislation. The development of the concept and theory of human rights and freedoms has taken place over an extended period, with distinct characteristics in different regions of the world. The author examines the evolution of human rights, from their emergence in the 17th and 18th centuries to modern fourth-generation rights related to scientific and technological progress. The study of human rights, which considers historical, social, economic, and cultural aspects, is conducted through various methods, including the dialectical method, legal hermeneutics, comparative method, inductive and deductive approaches, among others. These methods provide a deep understanding of legal texts and the socio-cultural reality of their emergence, helping to comprehend the evolution of human rights and their interaction with democratic values at different stages of historical development. In the 21st century, globalization and information processes have significantly impacted the perception of the social environment, with

democracy remaining a fundamental value, despite the challenges in the practical implementation of democratic principles. It is noted that within the framework of European integration, Ukraine strives to achieve high democratic standards by aligning with European values, such as human rights, the rule of law, and other democratic principles. It has been established that the modern digital era, characterized by the proliferation of information technologies, influences the development of democracy and the global economy, creating new opportunities for civil society and public governance. Contemporary research predominantly focuses on digital human rights arising in the context of rapid technological advancement. The dissertation emphasizes the importance of protecting human rights and freedom of speech in the current context of digital technology development, including during information wars and crises. It is argued that the governments of individual states and international organizations must ensure access to reliable information and effectively combat disinformation, which is of particular importance in conflict situations, as demonstrated during the Russian Federation's aggression against Ukraine. The study demonstrates that while legal systems share common features, they are divided into subgroups such as Romano-Germanic, Anglo-Saxon, and religious systems, each with its own particularities in the protection of human rights. These systems encompass complex legal norms that face specific challenges, such as bureaucratic obstacles and prolonged judicial processes. In Ukraine, where the legal system is codified, improving legal institutions is crucial for strengthening the rule of law. Judicial practice in Romano-Germanic systems plays a key role in ensuring justice, although its influence and role in shaping the law and implementing human rights differ from the Anglo-Saxon system, where precedent serves as the primary source of law. Meanwhile, religious legal systems, particularly in Islamic countries, have encountered challenges in harmonizing religious norms with international human rights standards, making these issues critically important in the context of global legal transformations. It has been established that regional human rights protection systems demonstrate a variety of approaches across different parts of the world, based on the historical, cultural, and political characteristics of each region. The European system, founded on the European Convention on Human Rights and the European Court of Human Rights, plays a key role in safeguarding the rights of citizens of Council of Europe member states. The Inter-American system of human rights protection, based on the American Declaration of the Rights and Duties of Man and the American Convention on Human Rights, encompasses both civil and socio-economic rights and offers unique human rights instruments. The African Charter on Human and Peoples' Rights seeks to account for the continent's specificities, including rights related to anti-colonial activities and identity. The Arab Charter on Human Rights, while introducing notable innovations, faces criticism for restrictions on rights and the influence of religious norms. The Asia-Pacific system, through mechanisms such as the Asian Human Rights Commission and initiatives by national institutions, reflects the diversity of legal systems and cultural contexts.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Андрущенко О. П. Проблеми захисту прав людини, які виникають в результаті глобалізаційних трансформацій. Інформація і право. // Б. 2022. № 4 (43). С. 118-128.
- 2. Андрущенко О. П. Вплив цифровізації на ціннісні пріоритети розвитку прав людини. Інформація і право. // Б. 2023. № 4 (47). С. 106-115.
- 3. Андрущенко О. П. Захист прав людини в умовах розвитку штучного інтелекту. Питання боротьби зі злочинністю. // Б. 2024. Вип. 47. С. 186-193.

- 4. Андрущенко О. П. Практика забезпечення прав людини як філософсько-правова проблема. Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Двадцять перші осінні юридичні читання». (м. Хмельницький, 6 жовтня 2022 р.). Хмельницький, 2022. С. 5-6.
- 5. Андрущенко О. П. Захист прав людини в умовах збройної агресії Російської Федерації: філософсько-правовий аспект. Юридична осінь 2022: збірник тез доповідей та наукових повідомлень учасників міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів. (м. Харків, 17 листопада 2022 р.). Харків, 2022. С. 52-54.
- 6. Андрущенко О. П. Вступ до ЄС як детермінанта нових гарантій захисту прав і свобод в Україні. Філософія і право: тези доп. XIX Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (м. Харків, 18 травня 2023 р.). Харків: Право, 2023. С. 7-9.
- 7. Андрущенко О. П. Національна безпека і права людини: філософсько-правові аспекти кореляції. Система міжнародної безпеки: сучасні тенденції та виклики (до 75-річчя створення НАТО): збірник матеріалів Всеукраїнської наукової онлайн-конференції (м. Ніжин, 25-26 квітня 2024 року). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. С. 128-132.
- 8. Андрущенко О. П. Забезпечення прав людини в умовах тотальної інформатизації суспільства. Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. // Б. 2023. № 4 (59). С. 114-124.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111u000968

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзьобань Олександр Петрович

2. OLEKSANDR P. DZOBAN

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 21.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Наливайко Лариса Романівна
2. LARYSA R. NALYVAIKO

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7696-4223

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Серьогін Віталій Олександрович
2. VITALII O. SERONIN

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1973-9310

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дахова Ірина Іванівна
2. Iryna I. Dakhova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3252-2017

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слінько Тетяна Миколаївна

2. TETIANA M. SLINKO

Кваліфікація: к.ю.н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0000-2688-2644

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дашковська Олена Ростиславівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дашковська Олена Ростиславівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна